

POSTANOWIENIE

29 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 29 września 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K.U.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Zakładu Karnego w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej K.U.
od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu
z 24 lipca 2023 r., II Ca 1487/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża K.U. kosztami postępowania kasacyjnego,**
- 3. przyznaje i nakazuje wypłacić ze środków Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Poznaniu na rzecz adwokata B.K. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych, powiększoną o należny podatek VAT, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi K.U.**

[J.T.]

UZASADNIENIE

Powód K.U. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu, którym oddalono apelację powoda od wyroku Sądu pierwszej instancji wydanego w sprawie o zapłatę przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Zakładu Karnego w W..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Zostało ono ujęte w formie – sformułowanego na tle art. 417, art. 23 i art. 24 k.c. w zw. z art. 30 oraz 41 ust. 4 Konstytucji – pytania o kryteria, którym powinny odpowiadać warunki bytowe w celach więziennych, a także o działania, które winny być podejmowane przez pracowników służby więziennej w przypadku pogorszenia się warunków w celach, tak aby odbywanie kary pozbawienia wolności następowało w godnych i humanitarnych warunkach, bez naruszenia dóbr osobistych ani zagrożenia zdrowia skazanych.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecnictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (zob. postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Istotność problemu prawnego wyraża się w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi

Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć zatem taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której pytania zostały zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód poprzestał na postawieniu zacytowanego wyżej pytania, natomiast nie przedstawił argumentacji prawnej nakierowanej na wykazanie, że przywołane przepisy stwarzają trudności w wykładni lub że wspomniane zagadnienie ma doniosły charakter, a jego rozstrzygnięcie jest niezbędne do oceny zasadności skargi kasacyjnej. Już te okoliczności wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Wobec powyższego jedynie uzupełniając należy dodać, że zasady odbywania kary pozbawienia wolności są w polskim porządku prawnym obszernie unormowane, między innymi w Kodeksie karnym wykonawczym oraz w akcie wykonawczym dotyczącym warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Skarżący zdaje się pomijać treść tych aktów, podczas gdy mają one fundamentalne znaczenie dla oceny tego, czy niedogodności, z którymi wiąże się odbywanie kary pozbawienia wolności, mogą stanowić bezprawne naruszenie dóbr osobistych skazanego. Nadto skarga kasacyjna oparta jest na szeregu twierdzeń, co do których powód wprost przyznaje, że nie zostały one ustalone przez Sąd Okręgowy. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Zagadnienie związane z faktami nieustalonymi przez Sąd, nawet jeżeli byłoby obiektywnie istotne, nie mogłoby zatem zostać uznane za występujące w sprawie w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Ubocznie należy wskazać, że fakty ustalone w sprawie, a dotyczące tego, iż „zdarzało się, że klepki na podłodze odstawały” oraz „meble i inne sprzęty [w celi – przyp. SN] były stare” (s. 3 skargi), nie przystają do twierdzeń o niehumanitarnych warunkach oraz o naruszeniu konstytucyjnie rozumianej godności człowieka.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 102 k.p.c., mając na względzie sytuację majątkową i osobistą powoda. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika reprezentującego skarżącego z urzędu orzeczono na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu. Z uwagi na podstawę faktyczną powództwa wykraczającą (w części odnoszącej się do wykonywania terapii uzależnień od środków odurzających i psychotropowych) poza powołanie się na warunki wykonywania kary pozbawienia wolności, a determinującą zakres rozstrzygnięcia o niezasadności żądania zapłaty zadośćuczynienia, nie zachodziły podstawy do zastosowania § 14 ust. 1 pkt 26 ww. rozporządzenia.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[SOP]

